

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. J., V.**, IČO X., zastúpeného JUDr. **Ľ. H.**, advokátom, **V.**, proti žalovanému **A. - S., a. s., D.**, IČO X., **o zaplatenie 14 511,28 eur s príslušenstvom**, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 5. júna 2012, č. k. 2Cob/260/2011-239, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 5. júna 2012, č. k. 2Cob/260/2011 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo dňa 08. 03. 2011, č. k. 26Cb/190/2004-211, konanie v časti 8 424,88 eur zastavil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 6 086,40 eur s úrokom z omeškania ročne vo výške 17,60% od 21. 12. 2001 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania vo výške 1 732,22 eur titulom zaplateného súdneho poplatku a trov znaleckého posudku a trovy právneho zastúpenia vo výške 2 335,72 eur na účet právneho zástupcu, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa uviedol, že žalobca sa návrhom, podaným dňa 23. 04. 2004, domáhal zaplatenia 6 086,40 eur titulom náhrady škody. Žalobca návrhom zo dňa 05. 10. 2009 požiadal o rozšírenie petitu o sumu 8 424,88 eur na základe znaleckého posudku Ing. Č. zo dňa 10. 06. 2009. Súd prvého stupňa uznesením zo dňa 16. 10. 2009 návrhu vyhovel a petit rozšíril o sumu 8 424,88 eur. Návrhom zo dňa 08. 03. 2011 zobral žalobca petit v rozšírenej časti 8 424,88 eur späť z dôvodu žalovaným vznesenej námietky premlčania, súd preto konanie v tejto časti zastavil.

Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzavretá poisťná zmluva č. 746-1003358 zo dňa 19. 04. 2001, ktorej predmetom bolo poistenie súboru zásob, nachádzajúcich sa na D., P.P.- prízemie, garáže, stojisko 9, v celkovej poisťnej sume 1 500 000,-- Sk. V dňoch 04. 09. 2001 - 05. 09. 2001 došlo k poisťnej udalosti, ktorej šetrenie bolo ukončené dňa 05. 12. 2001. Dňa 31. 12. 2001 uhradil žalovaný žalobcovi sumu 197 000,-- Sk, následne dňa 06. 08. 2003 uhradil sumu 1 300 000,-- Sk a dňa 19. 12. 2003 uhradil úroky z omeškania vo výške 351 020,-- Sk. Na základe omeškania žalovaného s úhradou poisťného plnenia v sume 1 300 000,-- Sk vyrubil príslušný daňový úrad žalobcovi platobnými výmermi penále vo výške 191 196,-- Sk, ktoré žalobca znížil o sumu 7 837,-- Sk, kedy žalovaný v omeškaní nebol, a preto žalobca žiadal o určenie povinnosti žalovaného uhradiť sumu 183 359,-- Sk s príslušenstvom. Súd prvého stupňa zdôraznil, že žalovaný nevyplatil poisťné plnenie s poukazom na ust. § 519 Občianskeho zákonníka a mal za to, že vyčíslená škoda vo výške 183 359,-- Sk bola v plnom rozsahu krytá poskytnutými úrokmi z omeškania vo výške 351 020,-- Sk. Považoval za nesporné, že došlo k poisťnej udalosti a akým spôsobom, a tiež termíny a výšky čiastočných úhrad poisťného plnenia. Za nespornú vyhodnotil aj skutočnosť, že žalovaný vyplatením úroku z omeškania, ktorý žalobca vyčíslil odo dňa 21. 12. 2001 vo výške 18,6% ročne uznal deň vzniku omeškania a výšku úroku z omeškania. Podľa súdu prvého stupňa žalobca v pôvodnom návrhu vyčíslil škodu nad rámec vyplateného úroku z omeškania ako škodu, ktorú musel vyplatiť ako penále daňovému úradu z dôvodu omeškania s úhradou DPH za tovar, ktorý bol odcudzený pri poisťnej udalosti. Vyrubenú výšku penále žalobca znížil o penále za obdobie od 26. 10. 2001 do 20. 12. 2001 nakoľko sa žalovaný dostal do omeškania až 21. 12. 2001. Súd prvého stupňa poukázal na to, že po späťvzatí rozšírenej časti návrhu, žalobca zmenil dôvod pôvodnej výšky žalovaného nároku s tvrdením, že výška škody predstavuje ušlý zisk žalobcu za roky 2001, 2002 a 2003 v sume určenej znaleckým posudkom na 604 828,-- Sk (20 076,61 eur) po odpočítaní vyplateného úroku z omeškania vo výške 351 020,-- Sk, predstavuje nekrytú škodu žalobcu vo výške 253 808,-- Sk, čo prevyšuje pôvodne žalovaný nárok. Súd prvého stupňa poukázal aj na tú skutočnosť, že žalovaný namietol premlčanie voči zmene odôvodnenia škody oproti pôvodnému návrhu s tým, že žalobca nemôže pri odôvodnení výšky škody z roku 2004 použiť znalecký posudok z roku 2009. Súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 387 ods. 1 Obchodného zákonníka dospel k záveru, že premlčať možno len právo na náhradu škody. Keďže žalobca v priebehu konania zmenil len odôvodnenie pôvodného návrhu na náhradu

škody v zmysle vykonaného dokazovania a na pôvodne uplatnenom práve na náhradu škody zotrval, mal za to, že možnosť zmeniť v zmysle vykonaného dokazovania pôvodné odôvodnenie vzniku škody nie je možné premlčať, nakoľko sa nejedná o právo v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka, ani Občianskeho zákonníka. Keďže žalobca v konaní podľa súdu prvého stupňa preukázal dôvodnosť žalovaného nároku, jeho návrhu vyhovel. Návrhu na vrátenie súdneho poplatku za rozšírenie pôvodného žalobného petitu, ktorý žalobca neskôr vzal späť, nevyhovel vzhľadom k tomu, že dňa 22. 11. 2010 prejednával rozšírenú časť petitu s predvolaným znalcom Ing. Č. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O. s. p., tak, že úspešnému žalobcovi priznal uplatnenú náhradu trov konania, krátenú o jeden úkon právnej služby.

Na odvolanie žalovaného v časti, ktorou mu súd uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6 086,40 eur s úrokom z omeškania ročne vo výške 17,60% od 21. 12. 2001 do zaplataenia, a tiež proti výroku o trovách konania, odvolací súd napadnutým rozhodnutím rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 08. 03. 2011 v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 669,-- eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že po zopakovaní dokazovania listinnými dôkazmi - výpismi z účtov žalobcu zo dňa 31. 12. 2001, 06. 08. 2003, mal preukázané tak, ako to správne konštatoval i prvostupňový súd, že žalovaný uhradil poistné plnenie dňa 31. 12. 2001 vo výške 187 000,-- Sk a dňa 06. 08. 2003 vo výške 1 300 000,-- Sk. Výpisom z účtu žalobcu zo dňa 22. 12. 2003 mal tiež za preukázané, že žalovaný uhradil žalobcovi sumu 351 020,-- Sk titulom úrokov z omeškania za oneskorenú úhradu poistného plnenia z poistnej udalosti č. 03/700/09759 zo dňa 04. 09. 2001. Šetrenie poistnej udalosti bolo podľa odvolacieho súdu skončené dňa 05. 10. 2001, plnenie bolo splatné dňa 20. 12. 2001, teda žalovaný bol preukázateľne v omeškani s poskytnutím poistného plnenia. Odvolací súd ďalej uviedol, že po takto zopakovanom dokazovaní v súlade s ust. § 213 ods. 2 O. s. p. vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 369 ods. 3 O. s. p. (zrejme došlo ku chybe v písaní a odvolací súd mal na mysli ust. § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka), ktoré je obsahovo rovnaké ako ust. § 519 Občianskeho zákonníka, a ktoré pri rozhodovaní nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Účastníci k jeho použitiu nemali žiadne námietky, čo vyplýva zo zápisnice z pojednávania pred odvolacím súdom. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že vznik práva

na náhradu škody sa spravuje všeobecnými ustanoveniami o náhrade škody (ust. § 373 a nasl. Obchodného zákonníka), vrátane možnosti zbaviť sa zodpovednosti preukázaním liberačných dôvodov. Uplatnenie nároku na náhradu škody aj popri nároku na úroky z omeškania zákon nevyklučuje. Ustanovenie sa podľa odvolacieho súdu týka rozsahu náhrady škody v prípade súbehu nárokov, ak si veriteľ uplatní tak nárok na náhradu škody, ako aj nárok na úroky z omeškania, úroky z omeškania sa započítajú do náhrady škody. Náhradu škody preto podľa odvolacieho súdu veriteľ môže vymáhať len vtedy, keď prevyšuje úroky z omeškania, teda ak nie je krytá úrokmi z omeškania. Nakoľko si žalobca vyčíslil nárok na náhradu škody vo výške 18 359,- Sk (6 086,40 eur), pričom žalovaný titulom úrokov z omeškania zaplatil žalobcovi sumu 351 020,- Sk (11 651,72 eur), odvolací súd dospel k záveru, že žalobcom požadovaná a súdom prvého stupňa priznaná náhrada škody vo výške 6 086,40 eur s prísl. je v plnom rozsahu krytá poskytnutými úrokmi z omeškania. Preto podľa odvolacieho súdu, pôvodne uplatnený nárok vo výške 6.086,40 eur titulom skutočnej škody, ktorý bol rozšírený o náhradu škody titulom ušlého zisku za r. 2001, 2002, 2003 vo výške 8.424,88 eur na základe znaleckého posudku, nemožno opätovne požadovať a zahŕňať do nároku uplatneného titulom skutočnej škody, keďže v časti ušlého zisku bolo konanie právoplatne zastavené. Škoda vo výške 6 096,40 eur je podľa odvolacieho súdu plne krytá úrokmi z omeškania, zaplatenými žalovaným dňa 22. 12. 2003. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa zmenil. O náhrade trov konania rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1, 2 v spojení s ust. § 142 ods. 1 a § 146 ods. 2 veta prvá O. s. p.

Proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. b/, c/ a ust. § 237 písm. f/ O. s. p. V dovolaní poukázal na skutkový stav veci a uviedol, že odvolací súd na pojednávaní len čiastočne zopakoval dôkazy, ktoré vymenoval v napadnutom rozsudku (str. 4 posledný odsek, str. 5 prvý odsek). S inými dôkazmi sa súd neoboznámil.

Po takto zopakovanom dokazovaní v zmysle ust. § 213 ods. 2 O. s. p. vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ust. 369 ods. 3 O. s. p., (správne Obchodného zákonníka),/ ktoré je obsahovo rovnaké, ako ust. § 519 Občianskeho zákonníka, a ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

Žalobca nemal námietky voči použitiu ust. § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka, lebo preukázal v konaní, že ako veriteľ má nárok na náhradu škody voči žalovanému, spôsobenej omeškáním so splnením peňažného záväzku, nakoľko táto škoda nebola krytá s úrokmi z omeškania. Tvrdil, že preukázal, že mu vznikla škoda na ušlom zisku vo výške 604 828,-- Sk, ako aj škoda na zaplatenom penále Daňovému úradu vo výške 183 359,-- Sk, a teda že jeho žalobný nárok je daný aj v zmysle ust. § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka. Napriek tomu odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, hoci mal podľa názoru žalobcu preukázanú celkovú škodu vo výške 788 187,-- Sk (604 828,-- Sk ako ušlý zisk + 183 359,-- Sk ako penále = 788 187,-- Sk), a teda, že táto škoda nie je krytá poskytnutými úrokmi z omeškania vo výške 351 020,-- Sk.

Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, ako aj, že je konanie postihnuté inou vadou, ktorá ma za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ a c/), vidí žalobca v tom, že odvolací súd nesprávne aplikoval ust. § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka v rozpore so skutkovým stavom. Žalobca preukázal, že mu v skutočnosti vznikla škoda v celkovej výške 788 187,-- Sk, preukázal, že táto škoda nie je krytá poskytnutými úrokmi z omeškania vo výške 351 020,-- Sk, a že teda jeho žalobný nárok uplatnený v konaní vo výške 183 359,-- Sk je nárokom oprávneným. Je vecou žalobcu, či uplatňuje celkovú škodu alebo len jej časť. Trval na tom, že uniesol dôkazné bremeno v tom, že preukázal súdu, že mu vznikla škoda vyššia, ako boli vyplatené úroky z omeškania, a že teda táto škoda nebola v plnom rozsahu krytá poskytnutými úrokmi z omeškania.

Podľa žalobcu odôvodnenie napadnutého rozsudku nedáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom konania, v čom vidí porušenie základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru). Argumentácia odvolacieho súdu je nesprávna, nakoľko vedie k retroaktivite. Odvolací súd podľa dovolateľa musel vedieť, že poisťná zmluva z roku 2001 v čase jej uzavretia sa považuje za tzv. absolútne neobchodné záväzkové vzťahy (absolútne neobchody), a to podľa ust. § 261 ods. 6 prvej vety Obchodného zákonníka a v zmysle tohto ustanovenia sa zmluvy upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku spravujú iba ustanoveniami Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti žalobca poukázal na dôvodovú správu k novele Obchodného zákonníka (zákon č. 530/2003 Z. z., účinný od 01. 02. 2004), ktorá zrelativizovala pojem absolútne neobchodné záväzkové vzťahy

a obmedzila použitie Občianskeho zákonníka na zmluvy upravené ako zmluvné typy len v Občianskom zákonníku, ak budú uzavreté medzi subjektmi uvedenými v ust. § 261 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka a len na osobitné ustanovenia Občianskeho zákonníka o príslušnom zmluvnom type. Na zmluvy medzi podnikateľmi navzájom, na zmluvy medzi podnikateľmi a štátom alebo samosprávnou jednotkou, ktoré nie sú upravené v Obchodnom zákonníku, ale iba v Občianskom zákonníku, sa podľa žalobcu a doterajšej právnej úpravy vzťahoval výlučne a v celom rozsahu iba Občiansky zákonník. To platilo aj v prípade ustanovení upravujúcich problematiku omeškania dlžníka so splatením svojho peňažného záväzku. Preto podľa žalobu pokiaľ účastníci uzavreli tzv. absolútne neobchodný záväzkový vzťah - t. j. občianskoprávny vzťah, nadobudli určité práva a povinnosti z toho plynúce. Je preto podľa žalobcu právne neprípustné, aby sa tento právny vzťah a práva a povinnosti z neho spravovali najskôr režimom Občianskeho zákonníka a neskôr režimom Obchodného zákonníka, pretože by to porušovalo princíp právnej istoty v právnych vzťahoch a znamenalo by to neprípustnú retroaktivitu. Odvolací súd pri právnom posudzovaní veci na tieto namietané skutočnosti neprihliadol, i keď bol povinný tak vykonať s odkazom na čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého štátne orgány sú povinné konať na základe Ústavy a zákonov a zákonným postupom. Teda upozornenie účastníkov konania odvolacím súdom v zmysle ust. § 213 ods. 2 O. s. p. vzhľadom na uvedené, je podľa žalobcu nezákonným postupom.

Žalobca v podanom dovolaní ďalej uviedol, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa podmienky uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O. s. p. Povinnosť súdov rozhodnutia odôvodniť v súlade s vyššie citovaným ustanovením je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu, vyplývajúcich z čl. 36 a nasledujúcich Listiny základných práv a slobôd, ktoré predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia preto musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Žalobca zdôraznil, že stav, kedy rozsudok nespĺňa náležitosti uvedené v ust. § 157 ods. 2 O. s. p. vo svojich dôsledkoch vedie k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nie je presvedčivý a chýba mu jasné odôvodnenie uplatnenia ust. § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka a nepochybne mu chýba i presvedčivé a jasné odôvodnenie, prečo súd neprihliadol na skutočný rozsah preukázanej škody, ale pri hodnotení vychádzal len porovnaním predmetu sporu, ktorý vymedzil žalobca, na čo má právo, oproti vyplateným úrokom z omeškania.

Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) preskúmal dovolanie žalobcu a zistil, že bolo podané účastníkom konania v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie preskúmal v zmysle ust. § 242 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 243a ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu upravujú ustanovenia § 237 až § 239 O. s. p.

Podľa ust. § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí z niektorou z väd uvedených v ust. § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale i z úradnej povinnosti podľa ust. § 241 ods. 1 O. s. p. V prípade, že dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal. Dovolací súd postupuje rovnako i v prípade, že dovolanie nie je v zmysle ust. § 238 a § 239 O. s. p. prípustné.

Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej

zmenený, resp. v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V danom prípade boli splnené podmienky pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 238 O. s. p., pretože odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil.

Dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa ust. § 238 O. s. p., ale (aj so zreteľom na obsah dovolania) sa zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v ust. § 237 O. s. p.

Dovolateľ vady konania v zmysle ust. § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd zameril aj na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, čo zakladá dovolací dôvod podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Podľa ustálenej judikatúry o postup odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom ide tiež v prípade rozhodnutia, ktorého odôvodnenie nespĺňa zákonné náležitosti.

Dovolateľ v dovolaní namietal, že konanie je postihnuté práve takouto vadou, založenou na nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (ust. § 157 ods. 2 O. s. p.) Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa dovolateľa nie je presvedčivý a chyba mu jasné odôvodnenie aplikácie ust. § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka, a prečo súd neprihliadol na skutočný rozsah preukázanej škody.

Treba prisvedčiť dovolateľovi, že právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej dohovor) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (napr. II. ÚS 383/06).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30).

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a výstižne vyloží, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Účelom odôvodnenia súdneho rozhodnutia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia súdu, pričom odôvodnenie je zároveň aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia a nástrojom ochrany pred svojvôľou súdnej moci. Odôvodnenie rozsudku by malo účastníkom konania dovoľovať posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní vo veci samej.

Ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. US 78/05). Avšak aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí účastníkov konania

jednoznačne presvedčiť o správnosti záverov súdu a rovnako v prípade kontroly správnosti rozhodnutia musí odôvodnenie rozsudku slúžiť na objasnenie dôvodov konkrétneho rozhodnutia súdu.

Vychádzajúc z vyššie uvedených aspektov, dospel dovolací súd k záveru, že právo žalobcu na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v danom prípade porušené bolo. Žalobca si v konaní uplatnil nárok na náhradu škody, ktorá mu vznikla porušením povinnosti žalovaného vyplývajúcej z poistnej zmluvy, t. j. dostal sa do omeškania s vyplatením poistného plnenia. Svoje právo na náhradu škody oprel o ustanovenie § 420 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol, podľa ktorých ustanovení posúdil zistený skutkový stav, ohľadne uplatnenej náhrady škody. Odvolací súd počas konania upovedomil účastníkov o možnosti použitia ustanovenia § 369 ods. 3 Obchodného zákonníka a predmetný právny vzťah posúdil podľa ustanovení o náhrade škody upravených v Obchodnom zákonníku (§ 373 a nasl.), pričom neuviedol žiadne primerané argumenty, ktoré by zdôvodňovali posúdenie právneho vzťahu medzi účastníkmi konania podľa ustanovení Obchodného zákonníka, preto je jeho rozhodnutie v tejto časti arbitrárne. Arbitrárnou je aj časť odôvodnenia týkajúca sa nároku na náhradu ušlého zisku. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 44/2011, podľa ktorého nestačí, aby všeobecný súd na argument účastníka konania iba formálne zareagoval, ale musí sa s ním vyrovnat' dostatočne a v prípade, ak tento argument odmietne, musí dostatočným spôsobom uviesť, prečo ho považuje za nesprávny, t. j. musí ho vyvrátiť. Rovnaké stanovisko v obdobných prípadoch zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý konštatoval, že pojem spravodlivého procesu vyžaduje, aby vnútroštátny súd, ktorý poskytol stručné dôvody pre svoje rozhodnutie, či už tým, že do neho včlenil dôvody uvedené nižším súdom, alebo inak, sa skutočne zaoberal podstatnými otázkami, ktoré mu boli predložené na posúdenie, a aby bez ďalšieho jednoducho neprevzal závery, ku ktorým dospel nižší súd (Helle c. Fínsko v rozhodnutí zo dňa 19. decembra 1997, Tatishvili c. Rusko v rozhodnutí zo dňa 22. februára 2007, Hirvisaari c. Fínsko v rozhodnutí zo dňa 27. septembra 2010).

Keď sa konajúci súd, rozhodujúci o opravnom prostriedku sťažovateľa, nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne, alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základné právo na súdnu

ochranu, garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 44/2011).

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že v napadnutom rozhodnutí absentuje právna argumentácia, týkajúca sa aplikácie hmotného práva. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal so skutočnosťou, ktorá má pre konanie rozhodujúci význam, a preto odôvodnenie rozhodnutia nespĺňa kritériá v zmysle ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Rozhodnutie je z tohto dôvodu arbitrárne, nepreskúmateľné a neodôvodnené, čím došlo v k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom a k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces.

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f O. s. p., dovolací súd nemohol posúdiť, či odvolací súd v konaní použil správny právny predpis a či ho správne vyložil, alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery, preto zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, ods. 2 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je opravný prostriedok prípustný.

V Bratislave 30. septembra 2013

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová